

Використані джерела

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: osvita.ua (дата звернення: 26.03.2026).

2. Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). Навчальна програма та відеоуроки на платформі ВШО.

3. Література (українська та зарубіжна) : підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти / Т.О.Яценко, В.І.Пахаренко, Л.П.Юлдашева, І.А.Тригуб, О.А.Слижук. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2023.

4. Література (українська та зарубіжна) : підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / Т.О.Яценко, В.І.Пахаренко, І.А.Тригуб, О.А.Слижук. Київ : Грамота, 2025.

5. Література (українська та зарубіжна) : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти / Т.О.Яценко, В.І.Пахаренко, І.А.Тригуб, О.А.Слижук. Київ : Грамота, 2026.

6. Методичні рекомендації щодо викладання інтегрованого курсу літератур у 7–9 класах Нової української школи / авт. кол.: Т.О.Яценко, В.І.Пахаренко, О.А.Слижук та ін. Київ : УОБЦ «Оріон», 2024.

7. Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу за модельною навчальною програмою «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5–6 класи» / авт. кол. під керівн. Т.О.Яценко. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2022.

8. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти / авт. Яценко Т. О., Тригуб І. А. (наказ МОН від 12.07.2021 № 795). URL: osvita.ua (дата звернення: 26.03.2026).

9. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти / авт. Яценко Т.О., Пахаренко В.І., Тригуб І.А., Слижук О.А. (наказ МОН від 24.07.2023 № 883). URL: osvita.ua (дата звернення: 26.03.2026).

10. Освітня платформа ВШО: <https://surl.li/kfwmmc>.

Олена РОЖКОВА,
вчителька
зарубіжної літератури
ліцею №11
м.Хмельницького

*мовно-літературна
освітня галузь
(українська філологія)*

Активізація пізнавальної діяльності учнів Нової української школи на уроках зарубіжної літератури

Зарубіжна література в освітньому процесі виконує не лише інформаційну, а насамперед світоглядну функцію. Вона формує цілісні орієнтири, розвиває емоційно-інтелектуальну сферу особистості, сприяє осмисленню універсальних проблем людського буття. Саме тому ефективність її викладання безпосередньо залежить від рівня пізнавальної активності та творчої залученості учнів.

Активізація пізнавальної діяльності та розвиток творчих здібностей учнів НУШ на уроках зарубіжної літератури можливо лише в умовах глибокого переосмислення ролі вчителя, учня і самого уроку.

Невід'ємною частиною сучасної педагогічної практики стали активні методи навчання, які спонукають учнів до активної розумової і практичної діяльності у процесі оволодіння навчальним матеріалом.

Активне навчання передбачає використання такої системи методів, яка спрямована головним чином не на виклад учителем нового матеріалу, а спонукання здобувачів освіти до розвитку аналітичного та критичного мислення, креативності та творчих здібностей, оскільки вони активно використовують різні прийоми та технології.

Під час занять із зарубіжної літератури формуються навички:

вміння відстоювати власну позицію та самостійно працювати з різними джерелами інформації, ефективно презентувати свої здібності в майбутньому.

Сутність цього методу полягає в тому, що здобувачі освіти беруть активну участь у навчальному процесі.

Використання сучасних технологій значно підвищує активність та зацікавленість навчальним матеріалом. Інди-

відуалізований підхід, врахування індивідуальних можливостей кожного учня є вагомим аргументом застосування активних форм навчання.

Отже, використання активних методів навчання в освітньому процесі може бути ключовим елементом удосконалення якості освіти в Україні. Інноваційні технології в цьому процесі виступають не метою, а засобами створення уроку, який формує мислячу духовну зрілу особистості.

Основними принципами активних методів навчання є: співпраця, активність, самостійність, практичність, взаємодія між учнями та вчителем.

Основними видами активних методів навчання вважаються:

групові роботи, проблемне навчання, діалог та дискусія, проєктне навчання, рольові ігри, драматичні читання, симуляція та моделювання.

Використання активних методів на заняттях з літератури може відкрити нові горизонти для навчання та розуміння літературних творів.

Прикладами використання ігрових технологій є рольової гри, ігри-квести, інтерактивні ігри та віртуальні тури. Прийом «Домалою мою картину» змушує учня ще раз перечитати портрет героя, зануритися в сюжет, що дуже корисно для розуміння твору. Прийом «Презентація буктрейлерів» виявляє не тільки знання тексту твору учнем, але і його вміння користуватися інформаційними технологіями.

Цікавою формою аналізу літературного твору, яка вчить переконливо висловлювати свої думки та вміння проводити дискусію, є прийом «Коворкінг-студія».

Багатофункціональна платформа – Wordmall, яка дозволяє вчителю за лічені хвилини перетворити звичайні навчальні завдання на інтерактивні ігри: від коліс удачі та кросвордів до складних квестів у стилі «пакман».

Навички критичного мислення, медіаграмотності та здатності розпізнавати правдиву й неправдиву інформацію – допоможуть впоратися з «Факт й фейк», а заглибитися в літературний твір та осмислити його актуальність в сучасному світі «Театр читача», «Сюжет за шістьма словами», «Книжки в одній цитаті».

Такі види робіт підвищують мотивацію, розвивають творче мислення та вміння знаходити нестандартні рішення.

Література – це душа, тобто простір почуттів, сюжетів та діалогів.

Нова українська школа наголошує, що література не має бути переказом сюжету, вона має бути співпереживанням, роздумом, співтворчістю.

Використані джерела

1. Міністерство освіти і науки України. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. Київ, 2016. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.03.2026).

2. Кабінет Міністрів України. Державний стандарт базової середньої освіти : постанова від 30 вересня 2020 р. № 898. Київ, 2020. URL: <https://surl.li/pndeky> (дата звернення: 20.03.2026).

3. Волкова Н. П. Педагогіка. — Київ: Академвидав, 2007. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи. — Київ: МОН України, 2016.

4. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. — Київ: Педагогічна думка, 2014.

5. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. — Київ: А.С.К., 2004

Наталія СТРЕЛЬЧУК,
вчителька української мови та літератури
Славутської гімназії «Успіх»

*мовно-літературна
освітня галузь
(українська філологія)*

Штучний інтелект на уроках української мови й літератури: від технологічного виклику до інструменту успіху

Сучасний етап реформування середньої освіти, зокрема апробація моделей НУШ у 9-х пілотних класах, вимагає від учителя не лише глибокої предметної експертизи, а й здатності інтегрувати в освітній процес новітні цифрові інструменти. Одним із найбільш перспективних напрямів сьогодні є впровадження штучного інтелекту, який для

вчителя української мови та літератури перестає бути загрозою академічній доброчесності в той момент, коли перетворюється на об'єкт дослідження та активного помічника в розвитку критичного мислення учнів.

Застосування ШІ-інструментів на уроках дозволяє розв'язати низку стратегічних завдань, серед яких насам-